І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 177. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ВЕРЕСНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 15, 1959 No. 177. VOL. LXVI.

ВІСІМДЕСЯТШОСТИЙ КОНГРЕС ЗАКІНЧУЄ СВОЮ ПЕРШУ СЕСІЮ

Вашингтон. — Перша сесія 86-го Конгресу з а в е ршила свою працю прийняттям багатьох важливих і спірних початково законопроєктів, встановлюючи на останніх своїх засіданнях, що відбулися в суботу 12 вересня, формальне закінчення праць Конгресу на понеділок, дня 14 вересня ц. р. Праця цього 86-го Конгресу, що в ньому більшість творили демократи, проходила у конструктивній співпраці з республіканським урядом, очолюваним през. Айзенгавером. Не зважаючи на те, що в політичних колах передбачували гостру опозицію демократів до леґіслятивних заходів уряду і навіть можливість конфліктів між демократичною більшістю — 84 демократів проти 34 республіканців у Сенаті і 283 демократи проти 153 республіканців у Палаті Репрезентантів — і президентом Айзенгавером, праця першої сесії 86-го Конґресу проходила під знаком компромісу і понадпартійности. Майже всі випрацьовані і запропоновані урядом законопроєкти були прийняті обидвома палатами Конґресу і майже в усіх випадках през. Айзенгавер зумів переконати демократичну більшість не тільки у слушності своїх проєктів і вимог, але теж і в слушності своїх спротивів. В деяких випадках як наприклад в справі федерального оподаткування і нового робітничого з а к о нодавства, добився Президент прийняття своїх пропозицій з допомогою відклику до громадянської опінії. Підтримувала успішно Президента в його законодатній політиці теж і республіканська меншість у Конґресі, яка дуже часто вміла змобілізувати до підтримки запроєктованих ним плянів і програм теж і багатьох демократів. Найважливішими рішеннями цієї першої сесії 86 Конґресу, що будуть записані тривало в історії ЗДА, було схвалення нового законопроєкту про контролю над робітничими організаціями і надання прав стейту Гаваям. На засіданнях обидвох Палат, що відбулися в суботу 12-го вересня, Конґрес прийняв законопроєкт про збільшення на відсотка відсотків від усіх федеральних бондів. Якщо президент Айзенгавер підпише цей законопроєкт, то відсотки від усіх федеральних бондів, куплених давніше і тих, що купиться, будуть збільшені на піввідсотка. Нові бонди, куплені після 1-го червня ц. р., даватимуть відсотки 3.75, коли дозріють до сплачення, а не 3.25 як було досі. Конференція, складена з сенаторів і конґресменів, узгіднила різниці різних проєктів в обох палатах. Конференція погодилася також на те, що федеральні бонди можуть бути опроцентовані найвище до 4:5 відсотка, хоч федеральна скарбниця просила про скасування всякого обмеження при опроцентуванні федеральних бондів.

Ботлер пропонує, щоб Демократична Конвенція мала 1,475 голосів

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол. М. Ботлер виготовив новий плян Демократичної Номінаційної Конвенції в 1960 році, згідно з яким вона повинна мати не 1,732 голоси, як це було в 1956 році, тільки 1,475 голосів. Цей плян має ще затвердити комітет, який збереться 16-го вересня. Ботлер вислав цей плян всім членам комітету. Ботлер пропонує, щоб кожний стейт дістав по три голоси за кожного сенатора (досі по два), по два і пів голосу за кожного конґресмена (досі по два), додатково по пів голоса за кожні два члени Крайового Комітету, які вже з уряду будуть делеґатами. Коли б число делеґатів якогось стейту мало винести якесь число і пів, то тоді за число делеґатів вважається найбільше ціле число, напр Алябама мала б мати 29.5 делеґата — то їй прислуговують 30 делеґатів. Стейти можуть вибирати одного делеґата з повним голосом, або двох делеґатів по півголоса. Таким робом на Конвенції може бути 2,950 делеґатів, які матимуть по півголосу.

В кабіні космічної ракети була температура нижче 100 ступнів Фаренгайта

Кейп Канаверал, Флорида. Представник Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації повідомляє, що в тій кабіні, яку 9-го вересня випущено з ракетою „Атлас", і яку вдалося віднайти на Атлантику, була весь час температура нижче 100 ступнів Фаренгайта, в якій людина легко може перебувати. Адміністрація плянує вислати людину в космічні простори пізніше і до того часу кабіну можна буде ще поліпшити. Представник адміністрації є вдоволений також із функцій всіх інших приладів і механізмів, які дають повну запоруку, що подорож людини в космічні простори повинна вдатися, бо хоч ракета летить із швидкістю 15,000 миль на годину, немов метеор, то на ній майже не видно слідів горіння або іншого пошкодження.

В АМЕРИЦІ

● **Білий Дім повідомив,** що мехіканський президент Адольфо Льопез Матеос прибуде до Вашинґтону з офіційною візитою 9-го жовтня ц. р. і залишиться у ЗДА до 14-го жовтня. Перші три дні він буде у столиці, а пізніше відвідає інші міста ЗДА, але досі ще не є усталено які. З Оттави повідомлено, що мехіканський президент в днях 15 і 16-го жовтня буде гостем канадійського прем'єра Джана Діфенбейкера.

● **Флоридський мільйонер Г. М. Форман** вислав 47 сенаторам, які голосували за т. зв. „охорону громадянських прав" в новому робітничому законі чеки на 50 долярів в доказ свого признання для них. Ці гроші мали б бути призначені на виборчий фонд для цих сенаторів, але вони заявили, що не прийняли цього дарунку.

● **Правний дорадник** двох сенатських Комісій, які вели переслухання в справі робітничих організацій Роберт Ф. Кенеді зрезиґнував із свого становища. Він викінчує книжку про ці переслухання, яку видасть фірма „Гарпер енд Брадерс" в 1960 році. Дехто гадає, що він буде членом політичного штабу свого брата сенатора Джана Ф. Кенеді, який кандидуватиме на президента ЗДА. Інші знову гадають, що він кандидуватиме на конґресмена.

● **Невідомі злодії** вкрали в Ню Йорку вантажне авто з товарами вартости 100,000 дол., і втекли з ним до Бруклина, де його залишили на вулиці і втекли. Поліція і ФБІ знайшли це вкрадене авто і везли його до Ню Йорку, але по дорозі їх кілька разів затримувала поліція, яка ще не знала нічого про віднайдення авта.

● **До одного з банків у Ню Йорку** прийшов струнккий, високий негр і погрозив банковій урядничці облиттям квасом, коли вона не дасть йому грошей, що є в її бюрку. Урядничка вчинила волю бандита, але одночасно натиснула ґудзик і таємний фотоапарат фотографував всю діяльність бандита, поки він не вийшов із банку. Поліція викликала 100-метровий фільм і легко зможе знайти невідому кінову зірку, яка так гарно відограла свою першу ролю.

Рокефеллер відкладає рішення в справі кандидатури на президента

Ню Йорк. — Губернатор Нелсон Рокефеллер 12-го вересня заявив республіканським провідникам із стейту Ню Гемпшир, що він ще не може сказати, чи буде кандидувати на президента у виборах 1960 року, і тому не може вже тепер дати згоду на поставлення своєї кандидатури у правиборах в тому стейті, які відбудуться в березні 1960 р. „Я хотів би, щоб я міг дати вам відповідь „так" або „ні", — відповів губернатор, — але при всій моїй чесності, я відчуваю, що цього не можу зробити. Очевидно, що я маю обов'язок в першу черґу перед людьми із Нюйоркського стейту, які мене вибрали на губернатора минулого року". В депешах до своїх 40 прихильників із Ню Гемпшир Рокефеллер наводив успіхи свого уряду в Олбані, Н. Й., але одночасно додав, що в тому стейті треба ще багато зробити. Рокефеллер не сказав, коли він зможе рішитися. Урядовці з Ню Гемпшир заявляють, що зголосити кандидатуру в тому стейті можна десь до кінця січня 1960 року, і тоді аж Рокефеллер мусів би виявити свою волю, чи схоче брати участь у правиборах в тому стейті. Давніше він заявляв, що рішиться щодо кандидатури вже в листопаді або грудні ц. р.

Труман закликає демократів до єдности і дійсного лібералізму

Кензас Сити, Мізурі, — Колишній президент Гаррі С. Труман, 12-го вересня промовляв на Конференції демократичних провідників із 14-ох стейтів Середнього Заходу до 600 делеґатів і заявив, що деякі демократичні аспіранти на кандидатів на президента повинні забути про свої амбіції про Білий Дім в інтересі перемоги демократів у виборах 1960 року. „Ми не смімо допустити до того, щоб наша номінаційна конвенція зайшла у сліпий кут", внаслідок великого числа кандидатів, — казав Труман. На думку Трумана, ціллю демократів є вислати до Білого Дому, найздібнішого демократа, а не розбивати партію внаслідок численних конкуренційних д е м о к ратичних кандидатів. Попереднього дня Труман заявив, що завдання голови Демократичного Крайового Комітету, — це „тримати партію в єдності, а не розбивати її на частини." Колишній президент мав на думці Пола М. Ботлера, який на початку липня гостро критикував провід Конгресу і південних демократів за їхню „консервативну і поміркованy" програму, яка спричинить програні виборів в 1960 році, якщо не настане в цьому напрямі зміна. Південні демократи гостро виступили були проти Ботлера, який злаґіднив свою заяву тим, що відвідав був конґресових провідників сен. Линдона Джансона та спікера Сема Рейбирна.

Голляндська принцеса Беатрікс оглядала Ню Йорк

Ню Йорк. В суботу 12-го вересня голляндська принцеса Беатрікс оглядала Ню Йорк, як раз 350 років після того, як Генрі Гудсон відкрив ріку, що дістала його назву. Княжна Беатрікс прибула з Голляндії на модерному пасажирському кораблі, який відбув першу свою подорож через Атлантик. 200,000 осіб з ентузіязмом вітали голляндську наслідницю престола, яка прибула до Ню Йорку, що колись називався Ню Амстердамом, на відзначування початків найбільшого порту світу. Після офіційних візит і прийнять в першому дні її побуту в Ню Йорку, вона в другому дні оглядала Ню Йорк, не робила жадних закупок, тільки відвідала Метрополітальний Музей та будинок голляндської королівської летунської лінії, а після того була на прийнятті в голляндській громаді, де віталася з 1,500 особами. В понеділок вона має бути у Вашинґтоні, де буде гостем президента Айзенгавера і його дружини.

Менші фабриканти відчувають недостачу сталі внаслідок страйку сталеварів

Питсбурґ, Па. — 13-го вересня в господарських колах ствердужують, що поважна скількість власників менших фабрик вже дошкульно відчувають недостачу сталі внаслідок страйку сталеварів, який триває від 15-го липня. Ті підприємства не мали більше запасів сталі, і тепер або мусять купувати закордонну сталь, або діставати її від тих більших фірм, які мають поважні запаси.. Одночасно ствердужується, що не видко кінця страйку, хоч в суботу було спільне засідання представників працедавців і сталеварів. Автомобілева промисловість, яка є найкращим консументом сталі, вже в найближчому часі відчуватиме брак сталі, і якщо страйк потривав би довше, то автомобільні робітники залишаться без праці. Деяких родів сталі в автовій промисловості за бракне вже за тиждень-два, але в загальному автомобільна промисловість має запаси сталі до жовтня або навіть аж до листопада.

Хрущов зустрінеться приватно і неофіційно з членами Сенатської Комісії Закордонних Справ

Вашинґтон. — Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор Дж. В. Фулбрайт повідомив, що Хрущов приватно і неофіційно зустрінеться з членами цієї комісії в середу 16-го вересня коло 5-ої години по полудні в товаристві 8 або 10 осіб; число членів сенатської комісії виносить 17, гадають, що принаймні 11 членів буде присутніх на цій зустрічі, на яку ще запрошено провідника демократичної більшости сенатора Линдона Б. Джансона, провідника республіканської меншости сенатора Евереста Дірксена і сенатора Томаса Кухеля, який є асистентом республіканського провідника. Заступником демократичного провідника є сен. Майк Мансфілд, який є членом Комісії. В Конґресі були промови проти запрошування Хрущова до Конґресу, але ніхто не протестував проти цієї неофіційної візити совєтського прем'єра до сенатської комісії. Сен. Кейпгарт сказав, що не сподівається нічого корисного з цієї візити, але Сенат не може робити клопотів Президентові.

● **10-го листопада ц. р.** відбудуться одночасно в Москві і в Ню Йорку прем'єри фільмів: совєтського в Ню Йорку, а американського в Москві. Москвичі оглядатимуть фільм „Марти" (любовна історія між різником із Бронксу (Ню Йорк) і вчителькою), а нюйорківці дивитимуться на совєтський фільм „Відлітають журавлі" (любовна історія з другої світової війни).

● **У Сиднеї в Австралії** 36-річний польський іміґрант (газети не подають його прізвища) дістав у кінотеатрі атаку шалу, кидався з сокирою на людей із публіки та поранив 22 особи, поки присутнім вдалося приборкати його. Один із ранених, 81-річний старець, помер, троє перебувають в критичному стані.

Місія обсерваторів Об'єднаних Націй відлетіла до Ляосу

Д-р Ралф Бонч (посередині), підсекретар Об'єднаних Націй, разом з двома іншими членами місії обсерваторів Ради Безпеки ОН — арґентинським генералом Герібертом Аренсом (зліва) і представником Тунісії Габібом Бурґібою, мол., перед виїздом до Ляосу для розгляду справ зв'язаних з комуністичною аґресією на цю країну.

Вієнціян. — Діючий заступник міністра закордонних справ Ляосу заявив, що ляоський уряд настоюватиме, щоб обсерватори, що їх вислала до Ляосу Рада Безпеки Об'єднаних Націй, не обмежились до збирання інформацій про ситуацію в Ляосі в самій його столиці Вієнціяні, але поїхали на північні смуги краю, де саме тепер оперують комуністичні партизани, організовані лівничим В'єтнамом. Три члени тієї комісії, яка формально називається Підкомісією Ради Безпеки ОН, а саме представники Італії, Арґентини і Тунісії, відлетіли з своїми найближчими дорадниками з Ню Йорку в минулу суботу до Ляосу. Вони мали стрінути в Банґкоку, столиці Сіяму, четвертого делеґата-обсерватора, представника Японії. До столиці Ляосу прибула теж окрема обсерваційна місія від Сіяму, який обіцяв був у принципі Ляосові військову допомогу проти комуністичних аґресорів. Ситуація на фронті хаотична. В рямцях допомоги від ЗДА прибули до Ляосу транспорти автоматичних крісів, гранатометів та медичний виряд.

14-та сесія Ґенеральної Асамблеї ОН розглядатиме 69 справ

Об'єднані Нації. — У вівторок 15-го вересня ц. р. починається 14-та з черги річна сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. На денному порядку, що його склав генеральний секретар Даґ Гаммершилд, знаходиться 69 точок. Із давніх справ, які повторяються наче „традиційно", є питання про зміну чартеру ОН, справа з'єдинення Кореї, арабських втікачів із Палестини, економічної допомоги для малорозвинених країн, звідомлення Високого Комісаря для справ втікачів, скарга проти расистської політики уряду в Південній Африці і т. п. З гостро-актуальних, хоч теж не нових справ, на денному порядку є знову справа Альжиру, зате зникла з денного порядку справа Кипру, що в міжчасі знайшла мирну розв'язку поза тереном Об'єднаних Націй. Знову будуть розглядати справу допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. З цілком нових справ появилась скарга, зголошена Марокко, проти проєктованого Францією першого її атомового вибуху на Сагарі. Справи Ляосу нема ще на офіційному денному порядку, але вона напевне появиться на цій сесії, як також напевне вирине скарга, зголошена Далай Лямою проти винищування тибетського народу комуністичним Китаєм.

Арх. Макаріос оскаржує грецьких екстремістів у змові проти його життя

Нікозія. — Релігійний і політичний лідер кипрських греків архиєпископ Макаріос оприлюднив на сторінках одної з грецьких газет в столиці Кипру Нікозії текст листа, з якого виходить, що деякі колишні члени грецької підпільно-революційної організації на Кипрі ЕТКА, які потім створили леґальну політичну партію ЕДМА, затіяли змову, якої ціллю було вбити Макаріоса і 50 його найближчих однодумців. Оскарження Макаріоса недвозначно звертається проти колишнього лідера того революційного підпілля, генерала Георґа Ґріваса, який спершу погодився на підтримування тридержавного договору про перетворення Кипру у самостійну державу, але потім затаврував цей договір та розпочав в Греції кампанію за його уневажнення і за відновлення боротьби з ціллю прилучення Кипру до Греції. Інша вістка каже, що ген. Ґрівас, який недавно не прийняв делеґата від Макаріоса, тепер вистосував запрошення до Макаріоса на зустріч, щоб мирно зліквідувати між ними конфлікт.

Пастернак вертається до ласки Кремлю

Москва. — Борис Пастернак, видатний совєтський письменник, який попав в неласку у кремлівських диктаторів з приводу призначення йому нагороди Нобля фактично за критичну щодо совєтської дійсности повість „Доктор Живаго", вперше за довгі місяці появився публічно в Москві на парадному концерті, що його давала Нюйоркська фільгармонійна оркестра на закінчення свого тритижневого турне по Совєтах. Диригент тієї оркестри, Ліонард Бернштейн, телеграфічно запросив був Пастернака з Ленінграду на концерт у Москві 11 вересня ц. р. і Пастернак дійсно прийшов туди, викликавши своєю появою оплески в приявних. Публіка, яка всі концерти Нюйоркської фільгармонійної оркестри стрічала з ентузіязмом, уладила американським мистцям на їхньому прощальному виступі в Москві в минулу п'ятницю довготривалу овацію. Бернштейн і Пастернак сердечно обнялись. Пастернак плавко говорить по англійськи. Нюйоркська оркестра подорозі до ЗДА виступила з концертом у Гаазі, записавши знову тріюмфальний успіх.

ВИПУЩЕНА СОВЄТАМИ РАКЕТА ПОЦІЛИЛА МІСЯЦЬ

Москва. — Дві хвилини й 24 секунди після півночі з останньої неділі на понеділок східньо-европейськ о г о часу, себто в 5 год. 2 хв. і 24 сек. по полудні нашого часу, совєтська керована ракета, вистрелена в суботу о год 6 ранку нашого часу, вдарила в Місяць. Таким чином вона летіла 35 годин із швидкістю 11,200 метрів на секунду (коло сім миль). За совєтським першим комунікатом у цій справі, що його проголошено в Москві в яку годину після вистрелення ракети, остання частина кількаступневої ракети, яка мала поцілити Місяць, важила 1,511 кілограмів, себто 3,342 фунти, включно з радіоапаратами і цілим внутрішнім вирядом. У моменті поцілення ракети в Місяць припинились згуки з радіоапаратів. У другому совєтському комунікаті, що повідомив про факт поцілення Місяця, прославляється цю подію, як ніби надзвичайний в історії людства осяг, що вперше людина змогла пляново досягти Місяць. На тій ракеті були прапорці з „написом „Союз Совєтських Соціялістичних Республік, вересень 1959". В комунікаті кажеться, що „конструктори вжили спеціяльних засобів, щоб прапорці залишились ненарушені, коли ракета вдарить об Місяць", але за коментарями західніх фахівців, ракета, вдаривши в поверхню Місяця, розторощилась в дребезги, а розбиті частини імовірно спаляться чи розсиплються в порох. З наукового погляду — за першими коментарями — цей совєтський осяг не матиме ніякого значення, як тільки те, що можна вдосконалити керовані ракети до того ступня, щоб перемагати ними віддаль між плянетами. Зрештою, за о д н остайним ствердужуванням всієї західньої преси, ту другу свою ракету на Місяць (бо першу невдачну ракету на Місяць Совєти вистрелили були 2 січня ц. р. — вона не поцілила Місяця, а почала кружляти довкола Сонця) большевики вистрелили виключно з політично-пропаґандивних цілей, на 48 годин перед відлетом Хрущова до Вашинґтону, щоб створити кращий морально-політичний ґрунт, кращу атмосферу для Хрущова в Америці, додавши йому більшої поваги цим новим совєтським осягом. За заявою американського астронома д-ра Френкліна Бренлі поцілення ракетою Місяця не матиме ніяких наслідків на Місяць ані на будь-яку іншу плянету та позначиться тільки хмарою пилюки. Астрономи сумніваються, чи совєтська ракета залишить будь-яку „близну" на поверхні Місяця. Що стосується прапору, нібито „застромленого на Місяці", то ствердужується, що самі Совєти визнали були принцип, що ніяка плянета у всесвіті не є предметом для „окупування" її будь-котрою одною державою. Практично воно не має теж ніякого значення, бо на Місяці нема живих створінь. На Заході ця подія не викликала сенсації, хоч уся західня преса присвячує їй багато місця. За першими комента р я м и американської преси — ця подія не матиме ніякого впливу на хід і вислід американсько-совєтських розмов під час перебування Хрущова в Америці.

Шлях совєтської ракети до Місяця

Екстремісти в Альжирі нацьковують проти уряду де Ґоля

Альжир. — Вістки про рішення французького президента Шарля де Ґоля, щоб признати офіційно Альжирові право політичного самовизначення, схвилювали однаково французьких, як мусульманських екстремістів, хоч одних і других з протилежних мотивів. Праві французькі організації в Альжирі оприлюднюють заклики на сторінках часописів в Альжирі з протестами, різними внесками та навіть погрозами, що альжирські французи, мовляв, створять власне революційне підпілля проти „зрадників", які захочуть „запродати" Альжир. Знову ж мусульманські націоналісти ведуть тиху аґітацію за відкинення пляну де Ґоля, якщо у тому пляні не будуть передбачені безпосередні переговори французького уряду з мусульманськими націоналістами. За твердженням західніх кореспондентів становище екстремістів не знаходить поважного відгуку в публічній опінії. Загально вважають, що коли в найближчу середу през. де Ґоль оприлюднить свій плян, то в Альжирі „не буде другого 13-го травня", себто не буде ніякого повстання проти центрального уряду Франції. Де Ґоль ніби передбачує плебісцит в Альжирі після 5 років автономного устрою з власним соймом.

У СВІТІ

● **В Ізраїлі** відбудуться 3-го листопада ц. р. парляментарні вибори, в яких мають вибрати 120 послів. Зголошено виборчі списки від 26 партій, з яких 11 були репрезентовані в останньому парляменті. На першому місці в списку керівної партії Мапай стоїть старий прем'єр Давид Бен Ґуріон.

● **У місті Мурвія в Еспанії** найвидатніший сучасний американський письменник Ернест Гeмінґвей заявив, що він воліє дивитися на боротьбу биків, ніж їхати до Москви. Він висміяв запрошення, з яким звернулась до нього московська „Літературна Газета".

● **У Токіо,** з нагоди восьмих роковин підписання мирового японсько - американського договору в Сан Франсіско, 8-го вересня ц. р. відбулась маніфестація з участю прем'єра Нобосуке Кіші, членів уряду, парляменту і дипломатичного корпусу. На маніфестації прославлювано пам'ять покійного Джана Фостера Доллеса, автора договору приязни між ЗДА і Японією.

● **В Ню Делі,** столиці Індії, відбулася перша в історії того міста демонстрація з походом 500 ослів. Демонстранти протестували проти нового податку на власників ослів і проти закону, що забороняє надмірне обтяжування в'ючних ослів.

● **Д-р А. Діксон Райт,** один із найвидатніших англійських хірурґів і спеціялістів недуги рака (пістряка), заявив у своїй промові в Клюбі Ротарі в Лондоні, що недужим на ту с т р а ш н у хворобу не вільно ніколи розкривати правдивої їхньої недуги. Він твердив, що навіть тим особам, які видужали з тієї недуги, не можна казати правди, бо це так їх пригнічує, що, або відновлюється пістряк, або постають інші недуги. Д-р Райт твердить, що в Англії є тепер 300,000 осіб цілком вилікуваних з хвороби рака.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХРУЩОВ В АМЕРИЦІ

Коли 3 серпня ц. р. одночасно у Вашингтоні й Москві оприлюднено факт запрошення Нікіти Хрущова до Америки і заповіджено ревізиту Президента ЗДА в Москві, то вільний світ ахнув із здивування й збентеження. Від того часу Д. Д. Айзенгавер кількакратно з'ясовував причини, які спонукали його до цього кроку: шукання всіх шляхів до миру, від існування якого, — казав він, — залежить, при наявності новітньої зброї, фізичне існування людської раси. На своїх пресових конференціях, у своїх публічних виступах в трьох столицях Західньої Европи, врешті в минулий четвер у радіо-телевізійній промові до американського народу Президент ще раз повторив давні аргументи на потребу запрошення Нікіти Хрущова, при чому ще раз запевнив, що в розмовах із московським диктатором не відступить від принципів і засадничих цілей американської політики. Але водночас він висловив „глибоку надію", що з відвідин Хрущова може таки прийти добро для світу і, зокрема, для Америки, бо — мовляв — може наступити відпруження міжнародної атмосфери і краще зрозуміння взаємного становища; у таких кращих умовинах можна буде, — сказав Президент, — з новими надіями приступити до практичного зліквідування різних джерел існуючого двоподілу в нинішньому світі...

Хоч інтенція Президента — похвальна й шляхетна, проте його речеві аргументи на потребу запрошення до Америки диктатора Совєтського Союзу зразу не були переконливі і непереконливими залишились по нинішній день. Це не справа ресантименту, глибокої відрази, жалю й ненависти до людини, яка в боротьбі за владу заплямила себе винятковою жорстокістю, жертвою якої падали тисячі тисяч невинних людей, особливо дорогих нашому серцю земляків. Гостроопозиційне становище супроти запрошення Хрущова до Америки продиктоване не почуваннями, а розумовим переконанням, що шлях до миру не веде через розмови з Хрущовим, що сподівання на поліпшення міжнародної ситуації внаслідок приїзду Хрущова до Америки даремне і що користь з такої візити — не для вільного світу, а для комунізму, наставленого на загладу волі у світі.

Всі українці у вільному світі, всі колишні громадяни країн, уярмлених Совєтами, і багато-багато американців та інших людей вільних націй однозгідні в тому, що вимушене запрошення Хрущова на відвідини в ЗДА було помилкою америк. політики. Помилкою є допускати можливість співіснування з Сов. Союзом, помилкою є розраховувати, що з показання Хрущову Америки, з розмов із ним та з ревізитування його в Москві можна буде осягнути покращання міжнародних відносин. Цього не станеться тому, що московський большевизм не відступить від своїх цілей, бо інакше він мусів би заперечити сам себе. Неможливо зберігати ідеали такими, як їх формулювали американські державні мужі, почавши від Вашингтона, Джефферсона й Линколна через Вилсона до Доллеса й Айзенгавера — і водночас співжити й співпрацювати над поладнанням міжнародніх відносин із тими, вся природа яких і всі прямування яких наставлені на знищення американських ідеалів. Єдиний доцільний засіб у добуванні концесій від Москви — аргумент сили, єдиний шлях до послаблення агресивного совєтського імперіялізму — підтримування уярмлених Москвою народів в їх змаганнях розвалити їхню тюрму.

Нема лиха без добра, і в тому лихові, що ним є приїзд Хрущова, є те добро, що розмови з Хрущовим приспішать остаточне розвіяння надій на можливість „зговорення" з большевиками. Хрущова прийматимуть у Білому Домі, в міській раді і в готелі Валдорф-Асторія у Ню Йорку та в інших містах Америки, але водночас бачимо, як найповажніші й найпопулярніші часописи та журнали Америки заговорили про минуле Хрущова та його звірства в Україні таким тоном, якого досі ніколи не вживали. Комуністична пропаганда, керована з Москви, хоче переконати світ, що приїзд Хрущова розпочинає „нову еру" у всесвітній історії. Вона твердить, що це буде ера коекзистенції. Але з куди більшою дозою вірогідности можна говорити, що ці відвідини будуть ще одним прикрим, зайвим, жалюгідним, але й повчальним та лікувальним епізодом. Москва вбачає в приїзді Хрущова до ЗДА доказ слабости Америки і сили комунізму. Вона говорить про „співіснування", утотожнюючи його з угодівством Заходу та успішним здійснюванням своєї програми. Ми певні, що в усіх цих точках сподівання Москви будуть даремні. Аби тільки прикре видовище з Нікітою Хрущовим якнайшвидше скінчилося, щоб гордість і гідність вільних людей у вільній Америці не були ображувані присутністю душогуба, що водночас є символом держави і режиму, які є найбільшими ворогами сучасного світу.

СССР ОЧИМА АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОФЕСОРА

II

З Харкова автор летить до Києва, а далі до Чернівець, їде залізницею. Чернівці під деякими оглядами найбільш відстале місто, яке він бачив у Совєтському Союзі. Лише там селяни виробляють собі свій власний одяг. З ранку до вечора перед готелем, де замешкував автор, проходили босі жінки у суконках і вовняних фартухах, вироблених власноруч. Під час одного вечірнього проходу, американець завважив яких 25 осіб, що стояли в черзі перед складом меблів. На свій запит дістав відповідь, що ці люди хочуть купити стільці. Він заглянув у склад через вікно і побачив незграбні дерев'яні стільці, що їх можна побачити в кожному дешевому ресторані. "І ви думаєте чекати так цілу ніч?" — спитав він — „Звичайно" — була відповідь. Ранком юрба біля складу зросла вже до 75 осіб.

В історичному музеї в Чернівцях демонструють, — пише далі автор — всякі лиха з часів Австрії і Румунії, а також всякі „досягнення" за совєтської влади. Один образ в музеї представляє групу людей, що мандрує через дику прерію. На передньому пляні лежить мертвий із свічкою на грудях. Це так представляє совєтський маляр долю буковинських еміґрантів у ЗДА і в Канаді.

Про Львів, який був черговим постоєм автора, він нічого більше не каже, як те, що це місто велике, близько польського кордону, що до вересня 1939 р. було воно під Польщею. Зате довші його спостереження з підльвівського колгоспу ім. Сталіна в Підберізцях.

Згідно з інформацією автора, цей колгосп має 3,500 акрів землі, з чого 2,300 засівної, і 280 членів або 12.5 акра на одного члена. З цього автор приходить до висновку, що методи хліборобської праці в країні погані, продукція низька, хоч коло 40% населення працює на ріллі. В ЗДА 10% населення працює на фармах — і є надвишки рільничої продукції. В колгоспі ім. Сталіна знайшов професор ряд сільсько-господарських машин (трактори, комбайни тощо). Вони тепер „власні". Машинотракторних станцій, що обслуговували колгоспи, уже немає.

— Яку платню дістають колгоспники? — спитав американець директора, випасеного на українському салі московського зайду Селяєва. (Він є на двох фотах у журналі. Одно з цих фот може добре служити пропаганді „безклясового суспільства в комуністичній державі". На ньому худий, виснажений місцевий колгоспник гостить американця в своєму домі. За столом поруч сидять товстяки — „майор" Степ, Москва і згаданий Селяєв. В хаті колгоспника на стінах великі образи Богоматері).

— Прибуток, — відповів директор, — ділиться між членами залежно від роду їх праці і кількости відроблених днів. — І далі: — Кожна родина має ділянку землі, на якій вирощує для себе ярину, овочі, дріб і певну кількість худоби. Надвишку продає вона на вільному ринку.

— Іншими словами, кожна родина має приватне господарство в колективному господарстві? — захотів упевнитись професор. — Так, — відповів Селяєв, — але не більше, як пів гектара, і кожний колгоспник мусить відробити певну кількість днів у колгоспі.

Повернувшись до Львова, американець зацікавився справою медичної опіки і зайшов до лікарні, де зустріла його директорка Наталія Крайняя. В розмові з американцем вона сказала, що 3/4 лікарів в СССР жінки (не тяжка фізична праця, так, як, наприклад, у копальнях — аргумент!), що платня початкуючого лікаря щонайменше 800 рублів на місяць з автоматичною підвишкою на 100 рублів. Це здивувало автора. Інженери, з якими він говорив, дістають від 4 до 8 тисяч рублів місячно. Директорка пробувала направити справу додатковими винагородами, як теж приватною практикою, яка, хоч обмежена, все таки існує, і з гордістю заявила, що кожного року в СССР виходить зі шкіл у два рази більше „градуйованих" лікарів, ніж у ЗДА.

Але вона таки призналась, що молодим лікарям в СССР не легко. Часто буває, що уряд посилає їх на перші 3-5 років на село або десь у Сибір чи в Центральну Азію, де відносини примітивні. Виснажують теж обов'язкові норми. У клініці, напр., на 1 пацієнта призначено 10 хвилин, з чого більше як половину часу витрачається на виповнення паперів. Назагал львівська директорка вважає, що медична система в СССР добра.

Остання зупинка автора — Ужгород на Закарпатті. Але це — прикордонна смуга, і чужинцеві не можна виходити поза межі міста. Населення Ужгороду, каже автор, мішане. Наприклад, в ресторані був румун, шофер — словак, служниця в готелі — українка, а „Інтуриста" репрезентував москаль. Численною меншиною є мадяри. Він їв у чудовому саду за готелем угорський гуляш, пив токайське вино, слухав циган і приглядався чардашеві.

Ректор ужгородського університету, москаль Іван Ленарський хвалився все авторові, як то він, син неписьменних батьків, вибився завдяки совєтській владі на професора сільсько-господарської академії в Москві. Тепер на Закарпатті він сприяє такій же едукаційній трансформації. (Про русифікацію Закарпаття, очевидно, не згадав ні словом). Він дістає 8,000 рублів місячної платні, а професори 5,000, доробляючи науковими публікаціями.

Згадавши про протиамериканську пропаганду в Ужгороді, проф. Геммонд подає наприкінці дещо з останніх хвилин свого перебування в СССР, описує свій виїзд до Чехо-Словаччини і сахаринове прощання з „гайдом" Тамарою. На самому кордоні контроля під вагонами, великі вивіски „За мир і дружбу", кілька рядів кільчастого дроту на зораній землі та вежа з прикордонником, що тримав у руках рушницю.

Як ми згадали, стаття американського професора багато ілюстрована. Є чимало прекрасних кольорових фот, між ними також з України. А як додаток — географічна мапа західньої частини СССР, включно з Україною. Хоч, як зазначено, над цією мапою працював теж п. Павло Даниллюк, українського походження знавець слов'янських мов, усі місцевості в Україні позначені за московською вимовою, а через те мапа нічого нового не вносить в існуючій картографічній продукції.

подав В. Несторович

В. Кравців

КРИВАВИЙ РЕЄСТР

(Закінчення)

Список тих українських письменників, які після кривавих чисток та ліквідацій замовкли і не виступили вже потім ні з одним окремим виданням своїх творів, письменників, про яких потім, на протязі 40-их і 50-их років, не було й немає ніякої згадки в совєтських публікаціях, охоплює — за підрахунком, зробленим на підставі бібліографічних даних в покажчику „Художня література, видана на Україні за 40 років" — 219 (двісті дев'ятнадцять) прізвищ. Дати їх смерти в покажчику ні в одному випадку не зазначено, хоч про те, що деякі з тих письменників напевно померли, відомо з інших джерел, опублікованих і в СССР і закордоном. У багатьох випадках впорядники покажчика не змогли вже навіть встановити повного чи справжнього прізвища того чи іншого письменника і вдовольняються або самим літературним псевдонімом, або першою буквою імени даного письменника, або взагалі самим тільки його прізвищем. Повні імена й прізвища цих письменників, дати їх народження і смерти залишаться вже, мабуть, назавжди невідомими, бо всі ці дані загубилися навіть і для НКВД та МВД в ході совєтських ліквідаційних акцій.

Список „тих, що замовкли", такий (подана коло прізвища дата визначає дату появи останнього їхнього твору, надрукованого окремим виданням): 1. Пилип Анулов — 1933, 2. В. Арфолом (справжнє прізвище Варфоломей Кириленко) — 1925, 3. Г. Бабенко — 1932, 4. Борис Валабан — 1928, 5. Гриць Бандура — 1931; 6. П. Барановський — 1933, 7. Сергій Баско — 1930, 8. Василь Висок — 1931, 9. Степан Вен (справжнє прізвище Степан Вендюженко) — 1929, 10. Богдан Билинський — 1930, 11. С. Біглець (псевд.) 1927, 12 Зиновій Віленко — 1932, 13. Микола Богославський — 1931, 14. Іван Бойко — 1932, 15. Федір Войченко — 1930, 16. Михайло Бондаренко — 1932, 17. Степан Бондарук — 1926, 18. Д. Борзяк — 1927 (повне прізвище Дмитро Борзяк, покінчив самогубством у в'язниці, про що в покажчику не згадано), 19. Гордій Брасюк — 1930, 20. Микола Бриль — 1935, 21. Юрій Будяк (справжнє прізвище — Юрій Покос) — 1930, 22. О. Вакар — 1930. 23. Г. Варшин — 1932, 24. Олександер Ведміцький — 1931, 25. Віктор Вер — 1931, 26. Д. Вірин — 1936, 27. Віктор Вітковський — 1934, 28. Борис Волгін — 1926, 29. В. Волиняк — 1924, 30. А. Волкович — 1931, 31. Павло Волобуїв — 1930, 32. Прохор Воронін — 1927, 33. Василь Вражливий — 1933, 34. Володимир Гадзінський — 1929, 35. Платон Гайворонський 1932, 36. Ю. Гайдамаченко — 1927, 37. Юхим Гедзь — 1936, 38. Володимир Герасименко — 1930, 39. Алла Гербурт — 1934, 40. Кость Гойдар — 1932, 41. Микола Горбань — 1930, 42. Петро Горбенко — 1931, 43. Дмитро Гордієнко — 1934, 44. Олесь Горенко — 1932, 45. Леонід Гребінка — 1930, 46. Андрій Гречка — 1930, 47. Олесь Громів — 1931, 48. Петро Грубник — 1934, 49. Роман Гуцало — 1930, 50. І. Даниленко — 1932, 51. Остап Демчук — 1941, 52. К. Дігтяренко — 1933, 53. Дій — 1925, 54. Наталя Дірш — 1931, 55. Олекса Діхтяр — 1931, 56. Людмила Дмитрова — 1925, 57. С. Добровольський — 1932, 58. Іван Дорожній — 1930, 59. А. Дорошенко — 1932, 60. Андрій Дріт — 1928, 61. Б. Дробинський — 1930, 62. Юхим Дубков (справжнє прізвище А. Подберьозкін) — 1931, 63. Юрій Жилко — 1930, 64. Михайло Жук — 1928, 65. Мірко Журний — 1931, 66. Дмитро Загул — 1928, 67. Кирило Заїкджий — 1931, 68. Д. Заїнчківський — 1931, 69. Марко Зісман — 1938, 70. Леонід Знаменський — 1932, 71. Ю. Золотарьов — 1931, 72. В. Зорин — 1934, 73. Юхим Зоря — 1932, 74. Юрій Іваненко — 1932, 75. М. Іваницька — 1930, 76. Павло Іванов — 1934, 77. Борис Калмановський — 1938, 78. Л. Кардиналовська — 1933, 79. Юрій Карський — 1941, 80. Степан Кибальчич — 1931, 81. Федір Кириченко — 1932, 82. Олександер Кімлач — 1932, 83. О. Кірзнер — 1930, 84. Мелетій Кічура — 1930 (помер в концтаборі), 85. А. Клин — 1929, 86. Андрій Клоччя — 1932, 90. Іван Ковтун (літ. псевд. Юрій Вухналь) — 1935, 91. Петро Колесник — 1935, 92. М. Колесниченко — 1930, 93. Омелько Комель — 1930, 94. Павло Кононенко — 1932, 95. Олександер Корж — 1930, 96. Ю. В. Коржевський — 1932, 97. М. Корнієнко — 1932, 98. Кость Котко (спр. прізв. Микола Любченко) — 1934, 99. Гордій Коцюба — 1938, 100. Кость Кошевський — 1930, 101. Теодор Кравченко — (пс. Т. Орисіо) — 1935, 102. Левко Красний — 1931, 103. Анатоль Крижаний (спр. прізв. Анатоль Крашаниця) — 1930. 104. Петро Крижанівський — 1929, 105. Антін Крушельницький — 1932. (був засуджений 15 грудня 1930 р. на 10 років заслання), 106. Володимир Кузьмич — 1941, 107. О. Кучеренко — 1929, 108. Я. Кучерявий — 1931, 109. О. Ладоренко — 1925, 110. Ф. Ладухин — 1929, 111. О. Лан (літ. псевд.) — 1930, 112. Н. Лановенко — 1931, 113. М. Ланцут — 1931, 114. Гаврило Левченко — 1930, 115. Ян Лисогорко — 1931, 116. Є. Лісовий — 1925, 117. Фауст Лопатинський — 1931, 118. Лука Ляшенко — 1930, 119. Майдніпрович (спр. прізв. Д. Майборода) — 1928, 120. Михайло Майський (спр. прізв. Михайло Булгаков) — 1932, 121. Федір Малицький — 1931, 122. Іван Маловічко — 1936, 123. О. Мальянівський — 1934, 124. Іван Маненко — 1931, 125. Софія Мануйлович — 1930, 126. А. Марєвський — 1935, 127. Олександер Мар'ямов — 1934, 128. Оникій Матвієнко — 1930, 129. Андрій

(Закінчення на стор. 3-тій)

СОЦІЯЛІЗМ В АМЕРИЦІ

Коли недавно американська Соціялістична партія злилась з поміркованішою Соціял-Демократичною Федерацією, спільне число їх членів не доходило 5,000, тобто становило приблизно половину числа членів Комуністичної партії в З'єдинених Державах, хоч протягом багатьох років соціялізм був сильною рушійною силою в американській історії.

Десять років тому Норман Томас, провідний американський соціяліст, написав в журналі „Лук" статтю під назвою „Републіканці і демократи крадуть мою соціялістичну плятформу". В цій статті він писав, що дві провідні політичні партії включили в свої плятформи всі вимоги та реформи, поставлені Соціялістичною партією ще в 1912 році, а також багато пропозицій, зроблених соціялістичними лідерами ще раніше.

Більшість цих реформ, за які боролись соціялісти, були включені в плятформи Републіканської та Демократичної партій у 1948 р. і затверджені Конгресом. Відтоді й решту їх згодом прийнято майже без винятку. Єдина з ультимативних вимог, яка не стала частиною американської леґальної, економічної, політичної і соціяльної структури, це — соціялізація засобів виробництва.

Норман Томас виставляв свою кандидатуру на президента шість разів — все без успіху. Але він тішився, що більшість його ідей прийнято. Ці реформи допомогли трансформувати американський капіталізм. Тепер він мало нагадує капіталізм половини 19-го століття, що його Карл Маркс так ненавидів. Тепер американський капіталізм зветься по-різному: мішаною економікою, товариством споживачів, системою вільних підприємств і народним соціялізмом.

Які ж це були реформи, спочатку пропоновані соціялістами, а потім прийняті лібералами обох провідних партій при підтримці організованого світу праці?

Найперше це — вдосконалення в справі вільної, обов'язкової і загальної освіти. Подруге — загальне змагання за право голосування для всіх, незалежно від статі, релігії, економічного становища, раси чи національної приналежности. Ці реформи пропонували соціялісти-утопісти ще задовго перед тим, як Маркс писав свій „Капітал" і „Комуністичний маніфест".

Інші пропозиції, що становили колись ідеали соціялістів, а тепер стали дійсністю, це — градуйований прибутковий податок, узаконення цивільних прав, заборона дитячої праці, консервація ґрунту та інших природніх ресурсів, включаючи контролю повеней, і розвиток цих ресурсів з допомогою фінансів уряду.

Соціялістичні пропозиції спричинились до фіскальних реформ, як ось реґуляція банків та забезпечення вкладів, затвердження законів про права робітників організуватись в юнії, укладати колективні угоди з адміністрацією і страйкувати, коли це необхідно; допомога фармерам; фінансування проєктів громадських будівель спільно міськими, стейтовими і федеральними урядами; ліквідація і очищення міських нетрів; реґуляція біржових спекуляцій; сорокагодинний робітний тиждень; система забезпечення здоров'я та нещасливих випадків, а також пенсії на старість і допомога під час хвороби або безробіття.

Чому ж в світлі всіх цих досягнень Соціялістична партія в Америці така нечисленна? Очевидно, що філософія соціялізму ніколи не мала глибокого коріння в американському робітничому русі. В більшості інших країн соціялістичний та робітничий рух завжди були тісно пов'язані.

Зовсім недавно Соціялістична партія втратила організаційну силу в робітничих юніях. Багато соціялістів, включаючи робітничих лідерів, вийшли з партії головно тому, що вважали, що залізниці, копальні, телефони та інші громадські обслуги працюють і обслуговують населення ліпше в Америці, ніж по інших країнах, де вони соціялізовані. Партійні лідери вірять, що Соціялістична партія ще потрібна, але робітництво, як і більшість американців вважають, що всі соціяльні реформи найліпше будуть переведені Демократичною або Републіканською партіями.

Ам. Рада

Індія займає різке становище супроти комуністичного Китаю

Ню Делі. — Індійський прем'єр Індії Джавагарлал Неру заявив в останню суботу в парляменті, що конфлікт між комуністичним Китаєм і Індією є „багато поважніший, ніж жалюгідні прикордонні інциденти". Неру заявив, що „те, супроти чого ми нині опинились, це велика і сильна країна, яка є аґресивна". Ствердивши, що китайські комуністи устами їхнього прем'єра Чу Ен-лая заквестіонували взагалі важність північного кордону Індії, Неру заявив: „Це є претенсія, якої Індія ніколи не може визнати, без уваги на наслідки. Є річчю очевидною, що тут не може бути мови про посередництво, замирення або арбітраж." Неру підкреслив основну різницю, яка є поміж спором за деяку льокальну коректуру кордонів, а заквестіонуванням взагалі цілого північного кордону індійської держави. Неру стоїть на становищі, що так звана Лінія МекМагона, устійнена в конференції Англії, Індії і Тибету в Сімля в 1914 році, зберігає свою вартість. Китай, мовляв, застерігся тільки щодо кордону між так званим внутрішнім і зовнішнім Тибетом, а не щодо лінії МекМагона. — Індійський парлямент захоплено оплескував ті місця промови Неру, де він говорив про аґресивний характер комуністичного Китаю і про рішення протиставитись китайським претенсіям. Індійські соціялісти пішли найдальше в протикомуністичних настроях, бо закинули Неру угодівство супроти комуністичного Китаю. Настрій в Індії щораз більше ворожий супроти Пейпінгу — твердять західні обсерватори.

Армандо Палясіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(30)

Судно поплило носом на Родільсро. Вся залога зараз побачила ген далеко, як одна за одною засвічувалися лямпи на інших суднах. Це означало, що всі побачили знак і вертаються до пристані.

— Не можна було інакше! — сказав один моряк.

— Хто ж має охоту бути тепер на морі! — гукнув інший.

— Але чому ті дурні, Ніколяс і Торівіо, дали наказ їхати на рибу?

Усім порозв'язувалися язики. В цей час Хосе помітив з підвітряного боку силюет якогось судна, що пропливало не дуже то далеко, без світла на носі.

— Гей, хлопці! — сказав він. — Що це в біса означає? Куди пливе судно?

— Запитайся.

Капітан, склавши пальці рук у формі труби, крикнув:

— Гей, ви там на судні!

— Чого хочеш, Хосе? — відповіли з того судна, і Хосе пізнав голос його капітана.

— Куди пливеш, Ерменехільдо? — запитав він.

— На місце риболовлі!

— Та чи ж ви не запалили лямпи після того, як я поставив її на носі?

— Так, але я дуже добре знаю цей нарід. Вони засвітять тобі лямпи, але не звернуть ніякої уваги на справу... На скільки заложишся зі мною, що всі човни будуть сьогодні ранком на місці риболовлі?

— Поганці, завидники! — буркнув Хосе напівголосно, і, звертаючись до залоги додав: — Змінити курс!.. Одного гарного дня станеться нещастя через таку підлоту...

Моряки виконали маневр з неохотою.

— Не говорив я тобі, Хосе, — докинув Бернардо, — що в цім містечку хтонебудь дасть собі вибрати око, щоб тільки його сусід осліп.

Капітан не відповів.

— Найзабавніше те, — зауважив інший, — що ці дураки думають, що ошукають один одного, а тим часом ми тут прекрасно знаємо, з ким маємо діло.

— Буде сміх, коли ми всі побачимось, як тільки розвидниться, — додав третій.

— А одного дня, як станеться нещастя, — сказав Хосе, — то не забракне такого, на якого скинуть вину.

— То завжди так буває, — відповів Бернардо з комічною повагою.

Після цих слів на судні запанувала тиша. Моряки вдивлялися мовчки в обрій. Капітан стежив пильно за станом атмосфери і щораз більше непокоївся. Небо на якусь хвилину майже зовсім очищалось від хмар, в наступну хвилину вони закривали його зовсім. Над ранком вітер угорі заспокоївся. Світанок був сумний, як рідко коли. Світло насилу пробивалось крізь потрійну верству хмар.

Приїхавши на місце риболовлі, вони справді побачили майже всі родільсрські судна, що вже закинули в море линви й ловили рибу. Спустивши вітрила, вони зробили те саме, і за дві години вже мали на покладі якусь кількість лящів. Десь коло десятої години небо ще більше потемніло. Перейшла коротка злива, що принесла з собою трохи вітру. За півгодини перейшла друга злива, і вітер подув сильніше. Тоді деякі судна стягнули рибальське приладдя і піднесли вітрила, беручи напрям на суходіл. Решта пішла за їх прикладом.

— На цю плавбу нам не треба було й наплечника, — сказав один з моряків Хосе, прив'язуючи спідній кут переднього високого вітрила до носа судна.

Вони були за яких десять-дванадцять миль від берега. Поки плопливли дві милі, побачили, що небо від заходу почорніло. Незабаром залягла така темрява, що моряки глянули один на одного з жахом.

— Мамо рідна, що то йде звідтам?! — гукнув один з них.

Обережний Хосе наказав був підіймати передні високі вітрила, значить переднє всередині, а переднє високе на носі судна. Він пильно глянув на захід. Чорнота швидко наближалася. Почувши на лиці холод, він став на ноги й крикнув:

— Зовсім звільнити шкоти й шнури!

Моряки, не здаючи собі справи з небезпеки, спішно виконали наказ. Вітрила важко впали на лавки. Це сталося якраз впору, бо скажений порив вітру із свистом пройшов через щоглі й сильно штовхнув корпусом судна. Моряки спрямували на Хосе погляди, що висловлювали подяку й довір'я.

— Як ти занюхав той клятий вітер? — сказав один.

Та, спрямувавши свій зір на море, вони помітили, що одно з суден перевернулось. Вони знову звернули свої обличчя на Хосе, бліді, як смерть.

— Ти бачив, Хосе? — запитав його один хрипким голосом.

Капітан заплющив очі на знак потвердження. Але його помічник, який був на носі, довідавшись, що сталося, голосно залементував:

— Ой, Діво Пресвята! Що буде з нами?

Хосе, обернувшись до нього лицем, з очима, що блискали від гніву, закричав:

— Мовчи, дурню, бо зараз таки кину тебе в воду!

Перестрашений хлопчина замовк.

— Дайте переднє високе на середину, а „вітрило оливопомазання" на ніс! — наказав Хосе.

Це зараз виконано. Хосе дозволив вітрові нести судно, наскільки це лише було можливе, стараючись не втратити з очей зарисів Родільсро. Судно пливло з надзвичайною швидкістю, бо вітер дув навально і щораз сильніше. Обабіч нього здіймалися вгору страшні хвилі.

Час від часу падав рясний дощ. Водяний пил докучав залозі і кілька моряків мусіли вичерпувати воду. Але Хосе всю свою увагу звертав на вітер, який дув так нерівно й зрадливо, що при найменшій необережності судно напевно перевернулося б. Ще два рази Хосе звелів раптом спустити вітрила, щоб оминути катастрофи. Нарешті, побачивши, що неможливо плисти при двох вітрилах, він казав підіймати тільки „вітрило оливопомазання". Моряки глянули на нього збентежено. Багатьом з них тремтіли руки, коли виконували цей наказ.

— Треба дати себе нести вітрові! — крикнув Хосе хрипким від напруги голосом. — Не зможемо заплисти до Родільсра, запливемо до Сарріо.

— Мені здається, що не запливемо й до Сарріо, — відповів один старий моряк тихо.

— Нема чого лякатись, хлопці, більше відваги! — відповів капітан енергійно.

Від хвилини, коли вони зреклися думки плисти до Родільсро, вітер уже не турбував їх, головно тому, що на судні було піднесене тільки мале вітрило.

Але море наганяло їм чимраз більшого страху. Хвилі, що ходили по ньому, наче велечезні боввани, страшні й імпозантні, били в корму, намагаючись обернути судно проти вітру. Воно зникало під ними і — наче чудом — знову виринало. Одним з ударів відірвало стерно. Хосе поспішно взяв те, що мав в запасі, але коли чіпляв його, новий удар хвилі вибив йому і це стерно з рук.

Корабельний помічник, ридаючи, знову закричав:

— Ой, мамо рідна, ми пропали!

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА ЄПИСКОПА СТЕМФОРДУ ПРЕОСВ. КИР АМВРОЗІЯ, ЧСВВ

(З приводу приїзду до ЗДА совєтського прем'єра)

Своє звернення до Духовенства Стемфордський Владика починає словами Божественного Спасителя, який сказав, „Не бійтесь тих, що тіло вбивають, душі вони вбити не можуть; а радше бійтеся того, що душу й тіло може погубити в пеклі" (Мат. 10:28). „Наша Українська Католицька Діоцезія Стемфорду, каже Владика, звертається під цю пору до Духовенства, щоб не тільки звертати увагу на особу, яка була учасником у нищенні Української Католицької Церкви й Українського Народу, але радше на комуністичну руїнницьку систему, яка виховує цього рода людей". Російський комунізм вбиває душу і тіло. Хто почислить ті мільйони людей, що згинули з катівських рук комунізму? Загляньмо під цю пору на українські землі за залізною заслоною, то побачимо, скільки то душ убиває комунізм серед нашої молоді. До цієї руїнницької роботи безбожницький комунізм вживає народних й середніх шкіл, університетів, кіна, преси, літератури, радія, телевізії"... „Ми осуджуємо комуністичний режим, який запроторив мільйони наших людей на Сибір та інші далекі краї, позбавляючи їх церков і Богослужень та забороняючи українській молоді вчитися релігії". Дальше Владика перестерігає своїх вірних перед всякими п'ятими колонами, які й тут стараються всякими способами нищити наше збірне життя церковне і народне, і тут наводить пересторогу, що її свого часу видав був Великий Митрополит Слуга Божий Андрей Шептицький у своюму посланні з 1938 року, в якому перестерігав перед „вовками в овечих шкурах".

„Нам треба, пише Преосв. Кир Амврозій, ще з більшою ревністю працювати над релігійним усвідомленням вірних по наших парафіях, благаючи Бога, щоб охоронив наших вірних від безбожницької отрути на еміграції, а рівночасно не можемо забути наших братів і сестер, які мучаться в большевицькій неволі". Єпископський Ординаріят Стемфорду заряджує Всенародне Моління, починаючи від четверга 17-го вересня до неділі 20-го вересня 1959 р.

ПРОГРАМА

Четвер, 17-го вересня — 60-літні роковини єпископських свячень Божого Слуги Митрополита Андрея Шептицького. Увечорі відслужити Молебен в намірені страдаючої Української Католицької Церкви та Українського Народу поза залізною заслоною. Проповідь на цю тему. Спільно з вірними відмовити в цьому намірені 3 „Отче наш" і 3 „Богородице Діво".

П'ятниця, 18-го вересня — Благодарственний Молебен, що Господь вирятував нас і зберіг від большевицької неволі. Благати —Бога, щоб охоронив нашу молодь від безбожности на рідних землях і тут на американській землі. Проповідь і спільне моління в намірені нашої молоді 3 „Отче наш" і 3 „Богородице Діво".

Субота, вечер 19-го вересня — Молебен, щоб Господь зберіг нашу американську державу перед комуністичними затіями, а наші вірні, щоб були релігійними і патріотичними горожанами цієї країни та добрими українцями.

Неділя, 20-го вересня. — Спільні молитви (3 Отче наш і 3 Богородице Діво) за переслідувану Церкву. Тут годиться пригадати, що Митрополита Кир Йосифа знову увязнили за те тільки, що передав своїм вірним Боже Слово у пастирському посланні і молитви за Український Нарід під большевицьким ярмом.

Год. 4-та по пол. Молебен на випрошення релігійної і народної свободи для нашої Церкви і нашого Народу поза залізною заслоною. Проповідь на цю тему. Опісля Панахида за всіх українських мучеників, що згинули з катівських рук комуністичної влади. —

Щира молитва до Бога — це найкраща зброя проти лиха. Тому нехай Отці гідно приготовлять і заохотять своїх вірних і молодь взяти участь в Богослуженнях та щоб в цьому намірені висповідалися і прийняли Святе Причастя. На всі Богослуження запросити вірних, Товариства й Організації.

Від Єпископського Ординаріяту

ЗАКЛИК ГОЛОВИ КОНСИСТОРІЇ УПЦ В ЗДА

Дня 15-го вересня 1959 р. на землю ЗДА ступить нога Нікіти Хрущова. Від того дня, на протязі двох тижнів, на осяяних сонцем волі просторах нашої Країни буде блукати тінь найбільшого в сучасну нам пору злочинця, взагалі, а ката Українського Народу, зокрема.

Приїзд Н. Хрущова до ЗДА викличе у всіх нас ще яскравіший образ мільйонів його жертв в Україні та в інших країнах, поневолених так само, як і Україна, силою огню, заліза і терору. В дні побуту Н. Хрущова в нашій Країні повсякчасний наш біль по жертвах комунізму сягне найвищих меж. Втихомирити цей біль зможе лише наша гаряча молитва за душі всіх страдників — жертв комуністичної тиранії в світі. Ця молитва зміцнить і нашу повсякчасну віру в остаточну перемогу Божої Правди над Злом, волі над тиранією, правдивої демократії над безбожницьким комунізмом, замірами якого керує сьогодні вірний „соратник" неперевершеного в злодіяннях Йосифа Сталіна, його вірний помічник і наступник Нікіта Хрущов.

В цім намірені, у всіх церквах нашої Митрополії в ЗДА, в неділю 20-го вересня ц. р., будуть відправлені панахиди по всіх жертвах триваючої вже понад 40 років комуністичної інвазії в світі. До участи в цій заупокійній молитві кличу всіх братів і сестер — українців, всіх тих, кому дорогою і болючою є жертва героїв і мучеників.

Архиєпископ МСТИСЛАВ
Голова Консисторії
Української Православної
Церкви в ЗДА

КРИВАВИЙ РЕЄСТР

(Закінчення зі стор. 2)

Михайлюк — 1936, 130. Микола Мищенко — 1929, 131. Григорій Мізюн — 1938, 132. Микола Мінько — 1931, 133. Петро Могило — 1928, 134. Михайло Мороз — 1936, 135. М. Мосійчук — 1936, 136. Спиридон Мусіяк — 1930, 137. Леонід Недоля (спр. прізв. Лук'ян Гончаренко) — 1930, 138. Ю. Недоля (спр. прізв. Наталя Введенська) — 1930, 139. Павло Нестерець — 1932, 140. Василь Нефелін (спр. прізв. Василь Нагорський) — 1930, 141. Олексюк (В. Г. Бегей) — 1931, 142. А. Олійник — 1932, 143. Михайло Олійник — 1934, 144. М. Ординець-Костровицький — 1930, 145. Галина Орлівна (дружина теж репресованого Клима Поліщука — 1930, 146. К. Очеретяна — 1930, 147. Іван Павленко — 1927, 148. Юрій Палійчук — 1931, 149. Андрій Панів — 1928, 150. Михайло Паньків — 1934, 151. І. Парецький — 1932, 152. Петро Переяславець-Степовий — 1930, 153. Володимир Пешко — 1929, 154. Т. Пильчевська — 1930, 155. Л. Піонтек (повне прізвище Луціяна Піонтек) — 1929, 156. Юрій Платонов — 1931, 157. Подзелінський — 1930, 158. М. Поліщук — 1936, 159. Кость Полонник — 1941, 160. Іван Пройдисвіт — 1932, 161. Віктор Реп'ях — 1936, 162. Ізяслав Рижей — 1940, 163. Веніямін Різниченко — 1932, 164. Сергій Роговик — 1934, 165. Н. Розін — 1940, 166. Омелян Розумієнко — 1941, 167. Олександр Рохович — 1932, 168. Микола Сайко — 1930, 169. Маргарита Сенгалевич — 1934, 170. Микола Скуба — 1935, 171. Антін Слансевський — 1931, 172. Олекса Слісаренко — 1933, 173. Віталь Сніжний — 1931, 174. Іван Снісарський — 1930, 175. Лукаш Сокирко — 1929, 176. Василь Сокіл — 1933, 177. Олександр Соколовський — 1934, 178. Яків Солодченко (літ. псевд. С. Яшко) — 1935, 179. Мирослава Сопілка — 1931, 180. П. Сорокотяга — 1931, 181. М. Стах — 1933, 182. Іван Степанюк — 1930, 183. А. Степовий — 1931, 184. О. Стешенко — 1931, 185. Кіндрат Сторчак — 134, 186. Ілля Стругацький — 1930, 187. Валеріян Тарноградський — 1941, 188. Дмитро Тась (спр. прізв. Могилянський) — 1930, 189. Павло Темченко — 1929, 190. Данило Ткаченко — 1928, 191. Віталій Товстонос (літ. псевд. В. Таль) — 1930, 192. В. Тодосій — 1929, 193. М. Тополя — 1930, 194. В. Троянда — 1932, 195. Раїса Троянкер — 1930, 196. Л. Улагай-Красовський — 1930, 197. Василь Усенко — 1930, 198. Микола Філянський — 1930, 199. Василь Худяк — 1930, 200. Леонід Чернов (Малошийченко) — 1932, 201. Ольга Чернова — 1928, 202. Ольга Чефранова — 1932, 203. Григорій Чубук — 1929, 204. Іван Шевченко — 1925, 205. М. Шиманський — 1941, 206. М. Шмушкевич — 1938, 207. В. Шопинський — 1931, 208. Прокіп Шостак — 1925, 209. Юліян Шпол (спр. прізв. Михайло Яловий) — 1930, 210. Володимир Штангей — 1933, 211. Михайло Шульга-Шульженко — 1930, 212. П. Щербатинський — 1931, 213. Нечипір Щербина — 1930, 214. П. Юрченко — 1930, 215. Н. Яволовська — 1933, 216. Євген Яворовський — 1930, 217. Юрій Яковенко — 1934, 218. Василь Яровий — 1931, 219. Володимир Ярошенко — 1928.

З приведеного реєстру 219 письменників, „тих, що замовкли" 38 підсовєт. письменників замовкли, чи точніше перестали друкуватися до 1929 року включно, твори 6 письменників появилися востаннє в 1941 р., а 165 (словами сто шістдесят п'ять) письменників „замовкли" в рр. 1930-1938, значить, в добу найтяжчого антиукраїнського терору, веденого Постишевим і Хрущовим. Врятувалися, живуть чи попали на еміграцію з них лише одиниці, як, наприклад, поет Нечипір Щербина.

Наведені вище два реєстри письменників — тих, що загинули і тих, що замовкли — це тільки частина зліквідованих совєтським режимом українських робітників пера. В обговорюваному покажчику не згадано не тільки десятків тих, що були зліквідовані (здебільша розстріляні) до 1929 року, але й десятків тих, що були зліквідовані або репресовані протягом 1930-1941 рр., разом із вищеназваними авторами. Для прикладу, тільки треба ствердити, що в покажчику не згадано цілком таких підсовєтських письменників, як: Василь Атаманюк, Кость Буревій, Олекса Влизько, Василь Вражливий, Микола Вороний, Марко Вороний (Антіох), Михайло Драй-Хмара, Микола Зеров, Михайло Івченко, Аркадій Казка, Ладя Могилянська, Клим Поліщук, Яків Савченко, Людмила Старицька-Черняхівська, Борис Тенета, Павло Филипович, Микола Хвильовий, Майк Йогансен, Володимир Свідзінський і багато інших.

Подані в опублікованому Книжк. Палатою УССР покажчику „Художня література, видана на Україні за 40 років" біографічні і бібліографічні дані підтверджують офіційно факт фізичного знищення 36 письменників і духової ліквідації 219 письменників, більшість з яких була, без сумніву, теж фізично знищена. Коли взяти до уваги 672 письменників, названих у покажчику, що їх можна віднести до совєтського сорокаріччя, то з цього числа, були знищені або примушені терором до мовчання 255 письменників, значить більше, як одна третина (не враховуючи до цього числа всіх зліквідованих і репресованих, що не введені до покажчика). Це число маєже вдвоє перевищує кількість зліквідованих підсовєтських письменників, що їх прізвища були останніми роками публіковані закордоном.

Так, Яр Славутич у своєму реєстрі знищених і репресованих письменників, опублікованому в „Білій книзі про чорні діла Кремля", встановлював кількість убитих і тих, що закінчили самогубством, на 27 осіб (включаючи сюди і літ. критиків і літературознавців, які в покажчику зовсім не згадані), і кількість репресованих письменників та літ. критиків і літературознавців встановив на 121 авторів, значить на 130 менше, як реєстр тих, що були знищені або замовкли у висліді чисток і ліквідаційних акцій, проведених совєтським режимом.

Зафіксована в покажчику Книжкової Палати УССР кількість померлих і тих, що замовкли, перевищує навіть число зліквідованих у 30-их роках українських письменників, подане головою ОУП „Слово" Григорієм Костюком під час з'їзду українських письменників у вільному світі в грудні 1958 р. у його ствердженні, що із 256 імен активних в 1930 році українських письменників залишилось у 1938 році тільки 24.

Вже тільки обидва ці приклади показують, якими обережними були українські „буржуазні націоналісти" в підсумовуванні жертв сталінського, чи точніше постишевсько-хрущовського терору. Ще треба підкреслити, що факт масового нищення Москвою українських культурних зокрема літературних сил був заперечуваний увесь час, до 1956 року дуже наполегливо офіційними і півофіційними совєтськими чинниками і т. зв. прогресивною, просовєтською пресою на Заході, особливо ж у ЗДА і в Канаді, як антисовєтський наклеп.

Якщо йде про встановлені в покажчику дати смерти 36 письменників (наведені в першому списку знищених письменників у першій частині цієї статті), то вони виглядають в багатьох випадках пофальшовані або й свідомо перенесені з 1934 і з 1937 - 1938 років на 1941 - 1942 роки. Так викликають сумнів встановлені в покажчику на 1942 р. дати смерти Олеся Досвітнього, який був заарештований в грудні 1934 р. і останній твір якого був виданий в 1933 р., Григорія Епіка, заарештованого теж в 1934 р., з останнім твором, виданим у цьому ж році, Івана Кириленка, остання книжка якого появилася в 1937 році, Миколи Куліша, заарештованого в 1934 році, останні вістки від якого були в 1938 році, Дмитра Надіїна, Валеріяна Підмогильного, Валеріяна Поліщука, Сергія Росянського, Гната Хаткевича та інших. Всі вони, імовірно, загинули в 1937 - 38 рр., і тільки тепер, чи не для регабілітації Хрущовського режиму, ці дати їх смерти, чи їх знищення пересунено на 1942 рік, що був другим роком війни. Незгідні з фактичним станом теж мабуть і дати смерти Косинки і Фальківського, встановлені на 1935 рік (в першій частині цієї статті дата смерти Косинки була приведена помилково 1945 замість 1935!), бо ж обидва були засуджені до розстрілу 15 грудня 1934 року і згідно з вироком суду цей присуд мав бути виконаний негайно. Згідні із фактичним станом і підтверджені іншими, приватними даними тільки дати смерти —Бобинського, Мирослава Ірчана, Івана Кулика, А. Кримського, І. Микитенка, С. Пилипенка, О. Сороки та М. Чернявського.

Наприкінці треба згадати, що в другий, поданий нами список не введено тих письменників, які замовкли в 30-х рр., але живуть і перейшли працювати в науку, або почали знову писати, такі як, наприклад, Михайло Доленго, Дмитро Косарик, Леонід Скрипник, Олена Журлива та інші. Не введено до цього списку і тих, що були репресовані, а тепер уже регабілітовані і навіть поновлені в членах Спілки письменників України: 1. Борис Антоненко-Давидович, 2. Юлій Бориош-Кумятський, 3. Володимир Гжицький, 4. Микита Годованець, 5. Микола Марфієвич, 6. Василь Мисик, 7. Андрій Патрус-Карпатський, 8. Микола Терещенко, 9. Зинаїда Тулуб, 10. Юрій Шкрумеляк. Деяких же, хоч і регабілітованих і сьогодні активних, в покажчику не згадано чомусь зовсім (напр., Мечислав Гаско).

75-ліття полк. О. Кузьмінського

12-го вересня ц. р. минає 75 років життя одного з видатних представників української булавної старшини і заслуженого діяча — ген. штабу полк. Олександра Кузьмінського.

О. Кузьмінський народився в м. Тульчині на Поділлі, походить з старого українського роду. Першу освіту одержав в духовній і кадетській школах, з відзначенням закінчив Одеську Військову Школу і був призначений до 75-го Севастопольського полку, з яким й перейшов усі етапи першої світової війни. За бойові заслуги одержав багато відзначень, до Георгієвської зброї включно. В січні 1917 закінчив приспішений курс Військової Академії.

З початком української національної революції полк. О. Кузьмінський бере активну участь в українізації 64-ої російської дивізії, до якої належав його полк. На різних командних постах брав участь в українських визвольних змаганнях в пізніших роках. 1920 рік застав його на становищі начальника партизанського - повстанського відділу при Штабі Головного Отамана. Брав він активну участь в опрацьованні пляну Листопадового Рейду в Україну в 1921 році.

На особливу увагу заслуговує громадсько - політична діяльність полк. О. Кузьмінського на еміграції. Після 1921 року полк. О. Кузьмінський стало перебував у Львові. По смерти проф. П. Холодного його призначено головним уповноваженим Уряду УНР на Галичину. Український Центральний Комітет у Польщі призначив його також своїм головноуповноваженим на той терен. На цих становищах полк. О. Кузьмінський поклав багато праці в обороні прав української політичної еміграції.

В 1930 році полк. О. Кузьмінський закінчив курс львівської політехніки і одержав титул інженера.

Після захоплення большевиками Західньо - Українських Земель в 1939 році, полк. О. Кузьмінський переїхав до Австрії, де в короткому часі висунувся на чоло українського громадсько - політичного життя і не щадив часу ні сил для національної роботи. Він нав'язав контакт з урядом УНР і Управою Союзу Українських Ветеранів, з його ініціятиви організувався тут обласний відділ Українського Національно - Демократичного Союзу, який очолював голк. О. Кузьмінський до моменту свого виїзду до Канади. З його ініціятиви постали Т-ва Сприяння УНРаді в Тиролю і Форальберґу.

Переїхавши до Канади, полк. О. Кузьмінський швидко включився в місцеве громадське українське життя, став членом Канадійського Леґіону, Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді, Т-ва Українських Інженерів, Т-ва Сприяння УНРаді, Братства св. Володимира і інших організацій. В 1952 році приймав жваву участь в організації Українського Національно-Демократичного Союзу в Канаді і став його першим головою.

Серед різних своїх родинних і громадських обов'язків, перебуваючи нині в Торонті (49 Gladston Ave), полк. О. Кузьмінський знаходить все час, щоб написати дещо зі спогадів про свій довгий, цікавий і відданий служенню Батьківщині життєвий шлях.

Пресова Референтура СВУВ у Канаді

Короткі Вістки

● **У Міляні, в Італії,** викликала сенсацію розводова скарга 35-річної американської співачки світової слави Марії Калляс проти її 62-річного чоловіка Джованні Баттіста Менеджіні, багатого промисловця, який у великій мірі допоміг їй в її мистецькій кар'єрі. На весні цього року вони святкували 10-річчя свого подружжя. Марія Калляс і грецький багатій Аристид Онассіс рішуче заперечили, начебто їх в'яже щось більше, ніж приязнь, і начебто їх знайомство є причиною розводу артистки з її чоловіком.

● **Коло містечка Дедвуду** (Південна Дакота), що має 4,000 населення, вибухла лісова пожежа. Згоріло кілька крайніх хат. З помічю гелікоптера врятовано 35 осіб з готелю оточеного вогнем. Жертв в людях не було.

● **Члени місії, яка виїде до Ляосу з доручення Ради Безпеки Об'єднаних Націй,** будуть нащеплені проти тифу, татануєу, холери, віспи й еспанки — тих недуг, які постійно навіщають південну Азію. До місця призначення летітимуть вони військовими літаками, їхатимуть джіпами й кіньми по найгірших дорогах. Тому члени такої місії мусять бути люди великої фізичної витривалости, [illegible]

Почався шкільний рік в Стемфорді

Знов зі шкільним роком 1959/60 в єпископському осередку в Стемфорді почали свою працю три знані виховні інституції, а саме Гайскул св. Василія, Каледж св. Василія і Дівоча Академія Покрова Божої Матері. Всі ці школи є під безпосереднім наглядом Єпископа Стемфорду, Преосв. Кир Амврозія Сенишина, ЧСВВ.

Чисельно той рік представляється найкраще, бо зголосилося найбільше число студентів. Якраз цього року виринула потреба розбудування Колеґії св. Василія, бо нема змоги примістити всіх зголошених в старих забудуваннях Семінарії. Як відомо, в Стемфорді студенти попри науку одержують ще старанне християнсько - католицьке виховання, відбуваючи релігійні практики, які мають на меті формувати їхній стійкий християнський світогляд та виробляти покликання до священичого стану, якого прямо застрашаючий брак дається вже відчувати. Треба тому з радістю привітати здоровий відрух самих батьків та й молоді, що саме на ту дорогу численніше звертає свою увагу і кроки.

Вже з початком шкільного року число студентів в Гайскулі і Каледжі переступило 100, отже найбільше число, яке досі було в Семінарії, поминаючи Гайскул для студентів, які не мешкають в Семінарії, і яких число досягає до 150.

Щоб розв'язати проблему приміщення тимчасово, Преосвященний Владика рішив відступити на мешкання частини студентів Каледжу долішнє крило єпископської палати. На довшу мету одначе така розв'язка є неможлива, й тому то будова нового приміщення повинна початися якнайскорше. Це очевидно в першу чергу залежатиме від того, як скоро збереться відповідну суму гроша, щоб можна почати будову.

Дівоча Академія Покрова БМ має цього року теж понад 90 студенток. Нажаль процентово українок не багато, а шкода, бо тут дівчата одержують є солідну освіту і передовсім християнсько - католицьке виховання та практичне знання, а при тому Сестри ПБМ дбають про збереження церковних і народних традицій. Дівчата вчаться церковного і народного співу, народних танців і т. п.

Батьки повинні добре застановитися, куди посилають своїх дітей на виховання і науку, бо від такого чи іншого виховання залежатиме доля самих дітей, їхнє щастя дочасне й вічне, радість чи смуток родичів, та майбутнє наших церковних і народних громад тут в Америці. **Л.**

В 1958 р. було в ЗДА 109,557,740 осіб зареєстрованих в релігійних громадах

Ню Йорк. — Річник Американських Церков на 1960-й рік подає статистику всіх тих осіб, які були зареєстровані в церквах і синагогах в 1958 році, і стверджує, що в минулому році таких осіб було 109,557,571, на 5,368,063 особи більше як в 1957 році. З цього виходить, що число зареєстрованих релігійних осіб збільшилося від 1957 до 1958 року на 5 відсотків, а число населення в тому часі збільшилося тільки на 1.7 відсотка. — Ця статистика обіймає 251 церковну деномінацію в 49 стейтах і Дистрикті Колюмбія, без Гаваїв. 9 релігійних деномінацій, згаданих в цьому річнику, не подали свого числа членів. В 1958 р. 63 відсотки всього населення ЗДА належали до релігійних громад, в 1900 році цей відсоток виносив тільки 36, в 1920 — 43, в 1940 — 49. В одному році протестанти зросли на 2.8 відсотка, католики на 10 відсотків, жиди рез змін. Протестантів було в 1958 році 61,504,669; римо-католиків — 39,509,508; жидів — 5,555,000; східніх православних — 2,545,318. Тут треба згадати, що католики зараховують до своїх членів і дітей, а протестанти вважають за членів своїх громад тільки тих, що були охрещені, а хрещення в них, в деяких деномінаціях відбувається аж коло 13-го року життя.

РЕЗОЛЮЦІЇ ШОСТОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

(що відбувся в днях 9-12 липня 1959 р. у Вінніпеґу)

(5)

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КАНАДІЙСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Тому, що в розвитку Канади, як самостійної держави, відчувається загально брак окремішного канадійського державного прапору, що був би символом державної незалежности й суверенности для всіх канадійців і репрезентував би Канаду, як вільного й рівноправного члена в Британськім Комонвелті, Шостий Конґрес Українців Канади звертається до Уряду Канади з пропозицією поставити це питання в цілій ширині на обговорення і дефінітивне вирішення під час одної з найближчих сесій парляменту.

2) Шостий Конґрес Українців Канади доручає складовим організаціям КУК дати всебічну піддержку організації Цивільної Оборони у всіх місцевостях Канади та в різних її ділянках, з включенням в її рямки, у разі потреби, всіх засобів у людях і матеріялах.

3) Шостий Конґрес Українців Канади апелює до всіх українських канадійських організацій заохочувати молодь до масової участи в кадетському вишколі армії, фльоти й летунства, і в цій цілі організувати для неї всякого роду допомогу.

4) Шостий Конґрес Українців Канади зобов'язує всі усі українські організації до систематичної акції серед української молоді й молоді інших етнічних груп користати з курсів українознавства на університетах, вищих школах й іститутах вивчати українську мову в слові й письмі, щоб у той спосіб здобути ключ до культурної скарбниці всього слов'янського світу.

ФУНДАЦІЯ ШЕВЧЕНКА

Шостий Конґрес Українців Канади підтверджує постанову П'ятого Конґресу про створення української чартерованої Залізної Фундації і, вислухавши проєкт Чартеру Фундації, постановляє:

1) Прийняти нарис Чартеру й назву — Народна Фундація Українців Канади ім. Т. Шевченка, скорочено — Фундація Шевченка, по англійськи — Ukrainian Canadian National Foundation of Taras Shevchenko short version — Shevchenko Foundation.

2. Фундація буде приймати пожертви й записи на ненарушимий залізний капітал і лише з відсотків від того капіталу фінансувати працю КУК і спільні завдання українців Канади в ділянці культури.

3. Адмініструвати фондами Фундації буде Дирекція Фундації у складі 5 (п'ятьох) осіб, що їх щотри роки буде вибирати Президіяльна Рада КУК.

У випадку, коли б з будь-яких причин Президіяльна Рада не могла виконувати цієї функції, то її буде виконувати 5-членний Номінаційний Комітет у такому особовому складі:

а). Голова Української Католицької Церкви в Канаді, або ним вказана особа;

б). Голова Української Греко - Православної Церкви в Канаді, або ним вказана особа;

в). Федеральний міністер українського роду, а у випадку, коли б такого не було, Прем'єр - Міністрів Канади;

г). Найстарший ранґою суддя українського роду в Канаді, а у випадку, коли б такого не було ,найстарший по ранзі суддя у провінції Манітоба;

ґ). Професор університету українського роду, особу якого узгіднять попередні чотири члени Номінаційного Комітету.

4. Імена фундаторів мають бути ведені в катастрі Фундації й проголошувані кожного року публічно при звідомленнях.

5. За узгідненням усіх членів Дирекції, поодинокі точки Чартеру можуть бути, в міру потреби, змінювані, з тим застереженням, що не можна змінити цілі Фундації, як вона названа в т. 2-ій цих резолюцій.

6. Шостий Конґрес Українців Канади доручує Президії КУК перевести, згідно з законними вимогами, леґалізацію Чартеру Фундації, на підставі нарису, прийнятого Конґресом і включеного до його протоколу.

ДОПОМОГОВА ДІЛЯНКА

Беручи до уваги вагу й конечну потребу допомогової акції Фонду Допомоги Українців Канади (ФДУК), Шостий Конґрес Українців Канади постановляє:

1. Пригадати українському загалові Канади про Фонд Допомоги Українців Канади, як загально - українську допомогову установу.

2. Порекомендувати Дирекції ФДУК ревізію дотеперішніх способів допомоги, а зокрема:

а). Примінити до нових умовин статут ФДУК.

б). Скоординувати всі збіркові акції в Канаді та допомогу українським залишенцям в Европі й в тій цілі перевести розмови з заінтересованими в збірках установами.

в). Примінити інший спосіб розподілу цієї допомоги й поставити цю справу на належній висоті.

г). Звернути більшу увагу на розбудову допомогової акції для українців у Польщі й Юґославії.

ґ). Розбудувати Суспільну Опіку в Канаді, і при співпраці фахових сил поставити її на такій висоті, на яку вона заслуговує.

Кінець

Другий З'їзд Представників Української Кооперації в Торонті

Скликати Конґрес Української Кооперації до квітня 1960 р. для остаточного оформлення її центру, видати Історію Українського Кооперативного Руху й повна піддтримка громадсько-кооперативному журналові „Наш Світ", — це були рішення дводенного Другого З'їзду Української Кооперації, що його представники кредитових кооператив Канади і Америки відбули 5-го і 6-го вересня в Торонті.

З'їзд відбувся в залі „Дому Просвіти" при 140 Бетирст, і в ньому взяли участь 37 представників кредитових кооператив з Торонта, Вінніпеґу, Монтреалу, Лондону і Гемилтону в Канаді та представники з Ню Йорку, Филаделфії, Дітройту і Шикаґо в ЗДА, крім цього представники української преси і установ — разом коло 70 осіб. — Ініціяторами з'їзду були Координаційний Комітет Українських Кредитових Кооператив в Торонто, Кооперативна Громада з Вінніпеґу та Т-во Української Кооперації з Ню Йорку. Відкрив з'їзд голова КДУКК і найстаршої Української (Торонто) Кредитової Спілки дир. В. Ситник, господарем і технічним керівником з'їзду був директор Кред. Кооперативи „Будучність" В. Куций. Темою нарад з'їзду були три основні справи, які були з'ясовані та піддані під розвагу, дискусію й апробату приявним у рефератах інж. А. Міляничa „Про координаційний і плянувальний центр української Кооперації" інж. Р. Раковського та проф. д-ра І. Витановича „Про видання Історії Українського Кооперативного Руху" і зміст цієї книги, та ред. В. Несторовича і ред. Р. Ільницького „Про центральний господарсько - кооперативний журнал „Наш Світ", що його перше число появиться ще в цьому місяці. Над рефератами проведено основну й ділову дискусію, що закінчилася одноголосним схваленням резолюцій.

Активна участь в з'їзді відомих наших діячів кооперативного руху — серед них справжнього піонера кооперації в Канаді, інж. В. Топольницького з Вінніпеґу та цілого ряду відомих кооператорів з Зах. Земель України, що їх репрезентував голова Президії З'їзду інж. І. Шепарович, — та участь в ньому молодих українських кооператорів з Канади і ЗДА, які виказали зрозуміння для ідей і значення кооперації, є запорукою, що Другий З'їзд Української Кооперації в Торонті відкриє новий етап в цій важливій ділянці нашого життя.

Історична виставка „Іван Мазепа і його доба"

В програмі ювілейних святкувань діяльности гетьмана Ів. Мазепи, ЮКОМА готує пересувну виставку „Ів. Мазепа і його доба". В Ню Йорку виставка відбудеться в днях 27 вересня до 5-го жовтня в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу, по суботах і неділях.

Виставка відтворить найсвітліші часи української державности XVII - XVIII ст., коли українська культура і мистецтво дійшли до великого розквіту, створюючи оригінальний стиль українського барокко. Виставка матиме окремі відділи побуту, праці й творчости доби Мазепи. Відділ портретів І. Мазепи дасть можливість ознайомитись з більш чи менш вірогідними портретами гетьмана, у виконанні тогочасних граверів і малярів та сучасних мистців. Збірка портретів — сучасників Мазепи — дасть потрібну ілюстрацію до життєпису гетьмана. У великому відділі архітектури зібрані фундації Ів. Мазепи — існуючі і вже знищені будови, споруджені коштом гетьмана та козацької старшини. Кількадесять репродукцій ілюструють українське малярство, графіку і ґраверство, що стояли на дуже високому мистецькому рівені. Дальші знимки подають меценатські дари гетьмана в Україні і закордоном. Нарешті дальші експонати показують козацький побут, промисл і тогочасні мапи України.

Цілий ілюстраційний матеріял виставки — це переважно побільшені репродукції з рідких і недоступних видань та інших матеріялів, що дають рідку нагоду ознайомитись з побутом і культурою козацьких часів XVII - XVIII століть. Подібної збірки, як цілости, не можна побачити в жадному виданні чи збірці, тому Виставка „Ів. Мазепа і його доба" збуджує великий інтерес.

Оформлена виставка таким способом, що легко надається для транспорту. Вже тепер наспіло кілька замовлень на виставку з більших українських осередків ЗДА. **В. С.**

Короткі Вістки

● **Норвежець Размусен,** колишній моряк рибальської кормиці, батько Анни Марії, студентки, яка вийшла заміж за мультимільйонерського сина Рокефеллера, так схвилювався у зв'язку з вінчанням, що наробило шуму в цілому світі, що захворів на серце.

● **До Західнього** Берліну прибув державний секретар за президентури Трумана Джеймс Бирнес, один із авторів Потсдамського договору про поділ Німеччини і Берліну, що його наслідки по нинішній день викликають гостру міжнародну кризу. Бирнес признав, що коли дивитись назад, то „бачимо, що багато речей, які тоді сталися, не повинні були статися". Потсдамський договір він виправдує тодішніми повосінними умовинами.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

✝

Ділимося сумною вісткою,
що дня 4-го вересня 1959 року,
на 59-му році свого трудящого життя,
відійшов від нас у вічність
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО,
ВУЙКО і ШВАҐЕР
бл. п. ДМИТРО КЕРНИЧНИЙ
бувший відданий працівник кооперації
на Рідних Землях.

Горем прибиті:
КАТЕРИНА — дружина
ІГОР і МИРОН — сини
Іван БАЗИЛЯК з родиною — сестрінок
Леся КОГУТ з родиною — тіточна сестра

Адреса: Елизабет, Н. Дж. — 326 Rosehill Place

Ще про пластові Мазепинські марки

Мазепинська марка

Пластове Філателістичне Бюро інформувало вже в пресі, що вийшли друком нові пластові марки в аркушах по 10 марок, що зображують герб роду Мазепів та коверти з рисунком катедри св. Миколи в Києві на Печерську.

Обидва рисунки виконані дуже гарно мистцем М. Левицьким. Ці видання є призначені для звеличання особи великого Гетьмана та історичних подій, яких 250-річчя тепер відмічає українська спільнота у цілому світі. Марки і коверти можна замовляти в пластовому підприємстві „Молоде Життя" (302 E. 9th Street, New York 3, N.Y., адреса для листів: Molode Zyttia, Inc., P. O. Box 364, Cooper Station, New York 3, N.Y., U.S.A.) та набувати в українських книгарнях, крамницях та пластових осередках.

Аркуш 10 марок коштує 25 центів, одна коверта з маркою і печаткою Мазепинського року коштує 15 центів. Книгарні і продавці мають опуст. Щоб гідно звеличати наші історичні події, всі повинні вживати цих коверт в часі Мазепинського Ювілею та наліплювати на листи Мазепинські марки.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

✝

Посмертні Згадки

Катерина КАРДАШ, членкиня 20 Відд. УНСоюзу, „Згода" в Гемтремку, Миш., упокоїлася в Бозі 4-го серпня 1959 р., по довгій недузі, полишаючи чоловіка Івана, сина, 2 доньки та 9 внуків. Похорон відбувся 8-го серпня 1959, з пох. заведення до церкви Преч. Діви Марії, при участи Родини, С-ва та Членів на цвинтар вкінної громадянкою. Похо. В. Їй П.!
А. Триш, секр.

Йосиф ШЕВЧУК, довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 52 УНСоюзу в Голійок, Масс., помер дня 20-го серпня 1959 р., на 67-му році життя, несподівано, у нещасливому випадку при праці у фабриці. Покійний походив із села Підлісся, пов. Скалат, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1918 р. Був щирим українцем, завжди складав більші пожертви на народні цілі та заохочував других. Покійний був тихої вдачі та всі його поважали та любили. Полишив у смутку дружину Катерину, 2 синів Володимира та Романа, доньку Ірину, зятя, 7 внуків, 2 братів Станислава й Антона, сестру Софію та подальшу родину. Похорон відбувся 22го серпня 1959 р., з кат. церкви св. Марії, при участи Родини, Членів Відділу та Знайомих. — В. Н. П.!
Д. Хрупалик, секр.

Василь БУРКО, — довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 52 УНСоюзу в Голійок, Масс., помер 1-го вересня 1959 р., на 67-му році життя. Покійний походив зі с. Стримінь, пов. Жовква, Зах. Україна. Покійний був щирим українцем та ніколи не жалів датків на народні цілі. Був довголітнім секретарем свого Відділу. Полишив у смутку доньку Анну, зятя Орнеста, 2 внуків та дальшу родину. Похорон відбувся 4-го вересня 1959 р., з кат. церкви, при участи Родини, Членів Відділу та Знайомих. Покійного поховано на місцевому цвинтарі. — В. Н. П.
Д. Хрупалик, секр.

Софія КУЗЕНКО, — членкиня Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 155 УНСоюзу в ерт Амбою, Н. Дж., померла 19-го серпня 1959 р., по довгій і тяжкій недузі у Перт Амбой Дженерал Госпітал, на 43-му році життя. Покійна походила з с. Долиняни, пов. Рогатин, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила 1950 р. Полишила у смутку чоловіка Теодора, доньки Анну, Марію, Гелену й сина Романа. Похорон відбувся 22-го серпня 1959 р., з церкви Успення Преч. Діви Марії в Перт Амбою, при участи Родини, Односельчан, Членів Т-ва та Знайомих. Тлінні Останки спочивають на парафіяльнім цвинтарі. — В. Їй П.!
І Будняк, секр.

РОЗШУКИ

Теодор Флис, син Івана Флиса, пошукує
ТЕОДОРА ФЛИСА,
сина Юрка Флиса, із с. Червоної Волі, пов. Ярослав, який жив у Бостоні. Зголошуватись на адресу:
Andrij HRYNEWYCZ
1313 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Ill.

ВОЛОДИМИРА КНОПФА або ЙОСИФУ ГАНЧУК чи її родину, як також МАРІЙКУ ГУСАКІВСЬКУ (зам. Петрик?) прошу написати на адресу:
Роман ЗАВИЦЬКИЙ
2401 В. 3-та Стр.
Честер, Па.

ТАРЗАН, ч. 4,328. Збентежені тубільці.

— Овер промовив, — закінчив масненько знахур. — Уважайте на його мудрість і плянуйте залишити село!

Настрашені тубільці непевно вийшли з приміщення, але деякі ще не могли зрозуміти, що їхній божок їх покинув.

Тарзан почав іти за ними, але його око зловило спритно один момент. Причаївшися в заді кімнати, він підкрадався до таємничого виходу.